

емігрантських друкованих органах («Бюлетень прес-бюро Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Румунії», «Воля», «Народня справа», «Наша зоря», «Наше слово», «Новий час», «Рідна мова», «Рідний край», «Син України», «Україна», «Українська нива», «Українська громада», «Українська трибуна», «Українське слово», «Український інвалід», «Хліборобська правда» та інші). Вкрай невелику інформацію про нього можна знайти в енциклопедично-довідкових виданнях [1-2], його прізвище згадується у роботах та мемуарах емігрантів [3-4], бібліографіях емігрантської періодики, наукових працях з історії української преси [5-10], української політичної еміграції в Європі взагалі [11-14] та Румунії зокрема [15-17], а також у збірниках документів [18] та документальних публікаціях з історії української еміграції [19-20]. Проте спеціальних досліджень біографії та творчого доробку журналіста нині ще немає. Саме тому автор ставить собі за мету охарактеризувати творчий доробок Дмитра Геродота на сторінках паризького тижневика «Тризуб».

Громадсько-політичний і літературно-мистецький тижневик «Тризуб» виходив у 1925–1940 рр. в Парижі. Заснований з ініціативи С. В. Пеллери, він став друкованим органом Державного Центру Української Народної Республіки. Очолювали редакцію часопису члени Уряду УНР В'ячеслав Прокопович та Олександр Шульгин. Важливе місце на сторінках тижневика займали праці Дмитра Геродота. Вони відрізнялися розмаїттям жанрів й обсягом. Це були статті, кореспонденції, репортажі, листи, звіти, інформації (у рубриці «Хроніка. З життя української еміграції. В Румунії»), документи (декларації, звернення, заклики, оголошення), підписані журналістом. Нами виявлено близько 70 матеріалів з підписом: Дмитро Геродот, Дм. Геродот, Д. Недоля, Тутешній, Українтяг (Українське телеграфне агентство у Румунії, яке він очолював), криптонімами: Д. Г., Г. Імовірно, що більшість матеріалів про Румунію без зазначення авторства писав Дмитро Геродот. Припускаємо також, що його перу належить низка публікацій, підписаних псевдонімами (Присутній, Хозар). Крім того, на сторінках тижневика знаходимо більше 30 матеріалів, в яких йдеться про його громадсько-політичну діяльність, а також і літературну творчість [21-22].

Творчий доробок Дмитра Геродота варто, на наш погляд, розглядати крізь призму проблем, які піднімалися журналістом на сторінках тижневика. Перший блок проблем – питання, що стосуються міжвоєнної української політичної еміграції взагалі. В одному з перших номерів тижневика за 1925 р. журналіст порушив питання про міграцію співвітчизників з однієї країни до іншої, з одного континенту до іншого та проблеми, що впливали з цього для емігрантів. Аргументуючи свою позицію (недоцільність міграції), журналіст навів уривки з листів тих, хто виїхав до Америки [23].

Важливою проблемою всієї української еміграції було так зване «поворотництво» (рееміграція) – повернення в Україну. Вона обговорювалася у міжнародних інституціях, які займалися справами біженців з колишньої Російської імперії, емігрантському середовищі, на сторінках емігрантської та радянської

Валерій Власенко

(м. Київ)

ТВОРЧА СПАДЩИНА ДМИТРА ГЕРОДОТА НА СТОРІНКАХ ПАРИЗЬКОГО ТИЖНЕВИКА «ТРИЗУБ»

Дмитро Геродот (справжнє прізвище Івашина) – публіцист, журналіст, редактор, громадський діяч періоду Української революції, а пізніше – міжвоєнної політичної еміграції. Донедавна його ім'я залишалося маловідомим не тільки широкому загалу, але і науковцям, хоча у 20–30-х рр. ХХ ст. він був одним з провідників української політичної еміграції у Румунії, брав участь у конференціях Головної еміграційної ради у Празі, публікувався в

преси. Д. Геродот прилучився до цієї дискусії, написавши рецензію на брошуру В. Винниченка «Поворот на Україну». Вона була надрукована у двох числах журналу, причому на його перших сторінках одразу після передовиці (редакційної статті). Журналіст піддав досить жорсткій критиці тези колишнього голови Директорії УНР щодо причин «поворотництва», побудови «соціалізму» в СРСР, політики «українізації» більшовиків в Україні, довів хибність твердження В. Винниченка, що українським емігрантам «треба вибрати: або диктатуру Політбюро ВКП або диктатуру “Політбюро реакції”» [24, с. 5-6], та його оцінки ролі С. Петлюри у подіях 1919–1920 рр. в Україні [25, с. 4-7].

У своїй публікації Д. Геродот торкався важливого для всієї української еміграції питання міжнародних відносин (як в еміграції, так і на батьківщині). У статті про українсько-єврейські стосунки він, між іншим, зазначив, що «антисемітизм і погроми витворюють нові кадри ворогів не лише серед мас нейтральних, але і прихильних. Реальний політик і державний діяч має дбати не про збільшення ворогів, а про їх зменшення та про надбання собі спільників» [26, с. 17]. У статті про ставлення російської еміграції до вбивства С. Петлюри журналіст показав еволюцію поглядів росіяні на український визвольний рух: спочатку – «Україна – вигадка Німеччини», далі – «Україна – вигадка купки шовіністів-мазепинців», потім – «Український визвольний рух є по суті більшовицьким» і нарешті, що він є «петлюрівським», тобто зведення його характеру до однієї особи. Позиції російських більшовиків і російських емігрантів у цьому питанні були тотожними. «У справі удушення українського сепаратизму між росіянами по обох боках добра і зла панує зворушуюча єдність» [27, с. 38].

Чимало уваги на сторінках емігрантської преси приділялося питанню об'єднання всієї еміграції та створення центрального керівного органу. У полеміці щодо ініціативи Комітету з утворення національного політичного об'єднання за кордоном (1926 р., Прага) та оприлюдненої ним платформи Д. Геродот виклав позицію Громадсько-допомогового комітету (ГДК) української еміграції у Румунії та окремих її членів. При цьому він нагадав, що вперше ідею створення єдиного політичного центру еміграції було висловлено на Першій конференції української еміграції у Румунії (1923 р., Бухарест), та навів уривок з резолюції Четвертої конференції щодо підтримки ініціативи пражського Комітету [28, с. 22].

В інформації про надзвичайну нараду ГДК у липні 1928 р. у Бухаресті Д. Геродот виклав основні тези доповіді голови ГДК, колишнього міністра закордонних справ УНР (1919 р.), голови Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Румунії, на той час професора Української господарської академії в Подєбрадах Костя Мацієвича (щороку неодноразово відвідував Румунію) про Україну та українське питання на міжнародній арені. Було поінформовано членів ГДК про ставлення великих держав до СРСР, УСРР, більшовизму, останні події в Радянському Союзі та Україні, становище української еміграції та діяльність Уряду УНР [29, с. 28-29].

Д. Геродот брав безпосередню участь у загальному емігрантському об'єднанню русі. На Першій конференції української еміграції, що відбулася у червні 1929 р. у Празі, він виконував обов'язки секретаря президії форуму, виголосив доповідь про становище українських емігрантів у Румунії, а на останньому засіданні конференції його обрали 3-м кандидатом у члени Головної еміграційної ради (ГЕР) й одночасно членом її пленуму [30, с. 45]. Своє враження від участі в емігрантському форумі [31, с. 46-47], відвідин у складі делегатів конференції Української господарської академії в Подєбрадах він оприлюднив на сторінках тижневика [32, с. 62]. На Третій конференції ГЕР (лютий 1934 р., Прага) Д. Геродот був членом мандатної комісії форуму. Про свій досвід роботи на емігрантських форумах, 5-літню історію ГЕР він доповідав на урочистому засіданні ГДК у липні 1934 р. [33, с. 21].

Відомо, що у середовищі міжвоєнної української політичної еміграції існувало декілька політичних течій та організацій, між якими точилася боротьба за вплив на співвітчизників. Це знайшло відображення в емігрантській пресі. На сторінках універсального «Тризуба» критикувалися програмні засади і діяльність представників консервативно-монархічного (наприклад, прихильники гетьмана П. Скоропадського) або радикально-націоналістичного (члени ОУН) середовищ. Прилучився до цього і Д. Геродот. Він піддав критиці меморандум гетьманців-легітимістів, опублікований Б. Шеметом у липні 1933 р. на сторінках друкованого органу Народної партії Румунії О. Авереску «Індрептатеа», заперечуючи твердження, що найбільш популярною серед українських емігрантів є постать П. Скоропадського [34, с. 13]. У «Листі до Редакції», підписаному головою ГДК В. Тренке та секретарем Д. Геродотом, спростовувалося твердження гетьманців, що ГДК є центральним органом лише частини української еміграції в Румунії [35, с. 15].

До публікацій Д. Геродота, що стосуються загальних питань української еміграції в Європі, можна віднести і спогади про відомого українського громадсько-політичного діяча, літератора, редактора кількох часописів Олександра Саліковського. В них йдеться про події літа 1918 – травня 1920 р., коли Д. Геродот працював у редакціях газет «Трибуна», «Столичний голос» та інших, головним редактором яких був О. Саліковський [36].

Другий блок проблем стосується української еміграції в Румунії. Декілька публікацій Д. Геродота присвячено діяльності представництва Офісу Нансена у справах біженців при Лізі Націй у цій країні. У зв'язку з призначенням колишнього посла Росії у Румунії С. Поклевського-Козелла представником цієї установи ГДК висловив протест, запропонувавши створити колективний орган, до складу якого на паритетних началах увійшли б представники вірменської, російської та української еміграції [37, с. 3]. У 1939 р. Офіс було ліквідовано, натомість створено Високий комісаріат у справах біженців при Лізі Націй на чолі з англійцем Емерсоном. Представником новоствореного органу у Румунії був генерал Г. Філітті. Під його головуванням у Бухаресті діяв спеціальний підкомітет у складі представників від вірменської, росій-

ської та української еміграції. Під час візиту Емерсона до Румунії йому було надано докладний звіт про становище українських емігрантів – власників так званих «нансенівських» паспортів та діяльність Громадсько-допомогового комітету з надання їм правової та матеріальної допомоги й задоволення культурно-освітніх потреб. Основні положення цього звіту і наводяться у статті Д. Геродота [38].

У зв'язку з відзначенням 10-ліття перебування українських емігрантів у Румунії журналіст опублікував статтю, в якій виклав основні етапи організованого життя емігрантів. Йшлося про появу української еміграції в цій країні, діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР, Громадсько-допомогового комітету, Філії Українського товариства прихильників Ліги Націй, Союзу українських жінок-емігранток, співочого товариства «Дума», ошадно-позичкового товариства «Згода» та Українського телеграфного агентства [39].

Досить докладно Д. Геродот освітлював діяльність Громадсько-допомоговому комітету, до складу якого він входив. Це, зокрема, публікації про конференції української еміграції в Румунії [40–42], організацію пошуку матеріалів і пам'яток перебування гетьманів Івана Мазепи та Пилипа Орлика на території Румунії [43], влаштування святкових академій, у тому числі на честь президента Чехословаччини Т. Масарика [44], діяльність створених при ГДК спеціальних комітетів – допомоги голодуючим в Україні [45] та біженцям з Карпатської України у 1939 р. [46].

Громадсько-допомоговий комітет, іноді разом з іншими громадськими організаціями еміграції, був організатором відзначення національних, державних, релігійних та міжнародних свят. Свідченням цього є публікації Д. Геродота. Щороку 22 січня емігранти відзначали День Державності (проголошення IV Універсалу Центральною Радою) й одночасно День Соборності України [47–50], у березні – Шевченківські свята (день народження та роковини смерті поета) [51–53], іноді у листопаді – День проголошення Західно-Української Народної Республіки [54], День пам'яті героїв бою під Крутами. Емігранти святкували ювілеї. Наприклад, 22 травня 1927 р. – 10-річчя створення Української Армії [55–56], 1932 р. – 300-річчя з дня народження гетьмана Івана Мазепи [57]. Спільно емігранти зустрічали Новий рік [58–59], влаштовували дітлахам Свято новорічної ялинки [60].

Після трагічних подій травня 1926 р. у Парижі українська еміграція щорічно влаштовувала академії, публічні заходи із вшанування пам'яті С. Петлюри. 6 статей про ці акції української еміграції у Румунії журналіст опублікував на сторінках тижневика [61–66]. Окрема стаття присвячена 10-річчю діяльності Комітету імені Симона Петлюри у Румунії, головою якого був Д. Геродот [67].

Не оминув увагою журналіст і діяльність першої громадської організації українських емігрантів у Румунії – Філії Українського товариства прихильників Ліги Націй, до керівництва якої він належав [68–69], а також периферійних осередків еміграції, наприклад, Української громади у Бакеу [70].

На початку 30-х рр. XX ст. члени Уряду УНР відвідали низку країн перебування української еміграції. Військовий міністр В. Сальський та міністр закордонних справ О. Шульгин побували у балканських країнах. Про їхнє перебування у Румунії інформував читачів тижневика Д. Геродот [71–72].

Журналіст приділяв увагу і питанням культурно-освітнього життя емігрантів. На сторінках тижневика знаходимо його повідомлення про прем'єру симфонії-опери «Україна» у приміщенні НДМ УНР в Румунії у виконанні її автора, композитора М. Бойченка [73], літературний вечір з нагоди 60-річчя від дня народження українського письменника Богдана Лепкого [74].

Третій блок проблем – події в СРСР та УРСР. Вони висвітлювалися кризь призму радянської [75–76], румунської [77–84], російської емігрантської преси [85], рішень партійних і радянських органів, державної статистики [86], свідчень тих, кому вдалося перейти радянсько-румунський кордон [87] та листів співвітчизників з радянської України [88–90]. У цих статтях, листах, кореспонденціях, повідомленнях йшлося про соціально-економічне становище населення України, здійснення індустріалізації промисловості та колективізації сільського господарства, розкуркулення селянства, різноманітні аспекти політики більшовиків у республіці, внутріпартійну боротьбу, діяльність репресивних органів (ВУЧК, ОДПУ, НКВС), селянські заворушення в Україні та на Кавказі, сприйняття Румунією політики «українізації» державного апарату в УСРР, значення України для Румунії, вбивство С. Петлюри, політичні настрої та можливість заворушень у республіці.

Українська політична еміграція взагалі та в Румунії зокрема відгукнулися на національну трагедію – Голодомор 1932–1933 р. в Україні. На сторінках «Тризуба» публікувалося чимало різноманітних матеріалів про це [91]. До інформування європейської та румунської громадськості й українських емігрантів прилучився і Д. Геродот. Він був одним із керівників Комітету допомоги голодуючим в Україні, що діяв у Румунії. Журналіст опублікував у паризькому тижневику статтю про українське село початку – середини 30-х рр. [92]. Проте найбільше уваги журналіст приділив висвітленню подій на Дністрі. Численні групи тих, хто втік від голоду, намагалися перетнути радянсько-румунський кордон по Дністру. Це супроводжувалося розстрілами біженців з боку радянських прикордонників. Лише частина з них досягла правого берега Дністра. При цьому часто діти втрачали своїх батьків. Саме цим трагічним подіям та справі організації допомоги біженцям з боку українських емігрантських організацій у Румунії присвячені публікації Д. Геродота [93–95] та оприлюднення ним відозви-протесту щодо подій на Дністрі [96].

Окрему статтю журналіст присвятив діяльності серед емігрантів у Румунії радянської резидентури [97]. Він описав її організаційну структуру (сектори військовий, економічний, еміграційний та інші зі своїм штатом агентів), завдання, форми і методи роботи, зокрема, оголошення амністії для емігрантів, застосування системи заручників щодо родичів реемігрантів тощо.

Четвертий блок проблем – події в Румунії. Проживаючи у цій країні з початку 1920-х рр., Д. Геродот добре орієнтувався у місцевому громадсько-політичному, культурному та пресовому середовищі. На сторінках тижневика він подавав огляди політичної ситуації в країні та діяльність окремих політичних партій. Він звернув увагу на зміну політичного курсу країни після виборів до парламенту 1929 р., відвідування членами уряду Бессарабії, ліквідацію заборони поширення західноукраїнської преси у Румунії [98]. Журналіст виклав історію та основні напрямки діяльності Національно-селянської партії, в тому числі і щодо української меншини у Румунії [99, с. 8].

Отже, завдяки творчому доробку Дмитра Геродота на сторінках паризького тижневика «Тризуб», який поширювався в усіх країнах перебування українських емігрантів, читачі могли ознайомитися із становищем української політичної еміграції у Румунії, її організаційною структурою, політичною та соціокультурною діяльністю, участю у всеукраїнському емігрантському русі, ставленням до подій на Батьківщині. Перспективними, на наш погляд, є дослідження біографії та творчості Д. Геродота на ниві журналістики та літератури.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Енциклопедія Українознавства. Словникова частина. Перевидання в Україні. – Львів: НТШ, 1993. – Т. I. – С. 376.
2. Енциклопедія Сучасної України. – К., 2006. – Т. 5: Вод – Гн. – С. 564.
3. Наріжний С. Українська еміграція. Культурна праця української еміграції 1919–1939 (матеріали, зібрані С. Наріжним до частини другої). – К., 1999. – 271 с.
4. Іванис В. Стежками життя (спогади). – Новий Ульм, 1961. – Т. IV. – 472 с.
5. Животко А. Історія української преси / Український техн.-госп. ін-т. – Мюнхен, 1989–1990. – 283 с.
6. Мартинюк М. Українські періодичні видання Західної України, країн Центральної та Західної Європи (1914–1939 рр.): Матеріали до бібліографії. – Львів, 1998. – 298 с.
7. Сидоренко Н. Національно-духовне самоствердження: У 3 ч. – Ч. II. Преса інтернованих українців та цивільної еміграції (Чехія, Польща, Румунія, Єгипет, 1919–1924). – К., 2000. – 262 с.
8. Вішка О. Преса української еміграції в Польщі (1920–1939 рр.): Історико-бібліографічне дослідження. – Львів, 2002. – 480 с.
9. Богуславський О.В. Преса міжвоєнної еміграції і боротьба за незалежність України: Історичний шлях, досвід, дискусії. – Запоріжжя, 2008. – 452 с.
10. Колісник Д. В. Гетьманський рух і преса української політичної еміграції (1920–1930-ті рр.). – Дніпропетровськ, 2008. – 171 с.

11. Троцинський В. П. Міжвоєнна українська еміграція в Європі як історичне і соціально-політичне явище. – К., 1994. – 259 с.

12. Михальчук В. Українська Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі: Заснування, розвиток, діяльність (1926–1998). – К., 1999. – 655 с.

13. Політична історія України. XX століття: У 6 т. – Т. 5: Українці за межами УРСР (1918–1940) / Керівник тому В.П. Троцинський. – К., 2003. – 720 с.

14. Піскун В. Політичний вибір української еміграції (20-ті роки XX століття). – К., 2006. – 672 с.

15. Власенко В. Перша конференція української еміграції у Румунії (до 85-річчя з дня заснування Громадсько-допомогового комітету української еміграції у Румунії) // Українознавство – 2008. Календар-щорічник. – К., 2007. – С. 172-178.

16. Власенко В. Філія Українського товариства Ліги Націй у Бухаресті: перші кроки // Література та культура Полісся: Збірник. – Вип. 38. Регіональна історія та культура в сучасних дослідженнях / Ніжинський держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2007. – С. 160-170.

17. Власенко В. Мазепіана міжвоєнної української політичної еміграції у Румунії // Київська старовина. – 2010. – № 3. – С. 74-82.

18. Українська політична еміграція 1919–1945: Документи і матеріали. – К., 2008. – 928 с.

19. З історії виникнення Філії Українського Товариства Ліги Націй у Бухаресті (до 85-ліття з дня заснування громадської організації української еміграції в Румунії) / Передмова, упорядкування і коментарі В. Власенка // Сумська старовина. – 2007. – №№ XXI-XXII. – С. 79-103.

20. Власенко В. З історії організованого життя української політичної еміграції в Румунії у 1929–1932 рр. (за матеріалами Центрального державного архіву Болгарії) // Пам'ятки: археографічний щорічник / Держкомархів, УНДІАСД. – К., 2010. – Т. 11. – С. 185-202.

21. П[орохівський] Гн. Дмитро Геродот (До 20 роковин літературної праці) // Тризуб. – 1927. – № 20. – С. 18-20.

22. П[орохівський] Г. Лист з Букарешту // Тризуб. – 1927. – № 24. – С. 18-19.

23. Геродот Дмитро. Еміграційні манівці // Тризуб. – 1925. – № 3. – С. 19-21.

24. Д. Г. Політика «чесности» з собою // Тризуб. – 1926. – № 52. – С. 2-7.

25. Те саме // Тризуб. – 1926. – № 53. – С. 3-8.

26. Д. Г. Жиди та українці (Лист з Букарешту) // Тризуб. – 1927. – № 9. – С. 15-18.

27. Геродот Дмитро. Нехай шаліють вороги // Тризуб. – 1927. – № 22-23. – С. 37-39.

28. Геродот Дмитро. До справи національного об'єднання // Тризуб. – 1926. – № 50. – С. 22-24.

29. Хроніка. З життя еміграції. Геродот Дмитро. В Румунії // Тризуб. – 1928. – № 36. – С. 28-30.

30. Учасник конференції. Перша конференція української еміграції // Тризуб. – 1929. – № 29-30. – С. 40-46.

31. Геродот Дм. На об'єднаній еміграційній конференції (Вражіння) // Тризуб. – 1929. – № 29-30. – С. 46-48.

32. Хроніка. З життя еміграції. У Чехії. Д. Г. Делегати конференції в Подсбрадах // Тризуб. – 1929. – № 29-30. – С. 62.

33. Хроніка. З життя еміграції. Д. Г. В Румунії // Тризуб. – 1934. – № 29-30. – С. 21-23.

34. Геродот Дмитро. Гетьманці скоропадники та росіяне // Тризуб. – 1933. – № 32. – С. 12-17.

35. Хроніка. Лист до Редакції // Тризуб. – 1934. – № 9. – С. 15-16.

36. Геродот Дмитро. Пелюстки минулого (Світлій пам'яті Ол. Саліковського) // Тризуб. – 1926. – № 55. – С. 13-16.

37. Геродот Дмитро. Офіс Нансена та українська еміграція в Румунії // Тризуб. – 1932. – № 37. – С. 3-5.

38. Геродот Дмитро. Еміграційні справи в Румунії // Тризуб. – 1939. – № 32. – С. 9-14; № 34-35. – С. 6-28.

39. Геродот Дмитро. На службі українській справі (Про українську еміграцію в Румунії) // Тризуб. – 1933. – № 30-31. – С. 23-27.

40. Хроніка. З життя еміграції. У Румунії. (Українтаг). Третя Конференція Української еміграції в Румунії // Тризуб. – 1925. – № 1. – С. 26-29; № 2. – С. 26-31.

41. Геродот Дмитро. 4-та Конференція української еміграції в Румунії // Тризуб. – 1926. – № 49. – С. 13-16.

42. Геродот Дмитро. На еміграційній конференції в Румунії // Тризуб. – 1926. – № 54. – С. 13-18.

43. Хроніка. З життя еміграції. Д. Г. В Румунії // Тризуб. – 1926. – № 18. – С. 27.

44. Геродот Дмитро. Т. Масарик та українська еміграція в Румунії // Тризуб. – 1932. – № 13. – С. 3-5.

45. Заклик Українського Комітету в Румунії // Тризуб. – 1933. – № 42. – С. 12-13.

46. Геродот Дмитро. Лист з Румунії // Тризуб. – 1939. – № 17-18. – С. 12-16.

47. Хроніка. З життя еміграції. (Українтаг). В Румунії // Тризуб. – 1926. – № 13. – С. 25.

48. Геродот Дмитро. День незалежності України в Румунії (Лист з Румунії) // Тризуб. – 1928. – № 9. – С. 16-20.

49. Геродот Дмитро. Незавершене – довершимо (Святкування дати «22-го січня» в Букарешті) // Тризуб. – 1937. – № 7-8. – С. 11-13.

50. Свята десятиліття Української державности. Д. Г. В Букарешті // Тризуб. – 1938. – № 8. – С. 10-11.

51. Хроніка. З життя еміграції. В Румунії. Д. Г. Свято Шевченка в Букарешті // Тризуб. – 1926. – № 28. – С. 29-30.

52. Хроніка. З життя еміграції. Д. Г. В Румунії // Тризуб. – 1933. – № 30-31. – С. 38-40.

53. Хроніка. З життя еміграції. Дмитро Геродот. В Румунії // Тризуб. – 1936. – № 20. – С. 14-15.

54. Хроніка. З життя еміграції. Д. Г. В Румунії // Тризуб. – 1933. – № 2-3. – С. 31-36.

55. Геродот Дм. Лист із Букарешту. Свято української армії // Тризуб. – 1927. – № 25. – С. 16-19.

56. Геродот Дмитро. Під прапором державности // Тризуб. – 1927. – № 28. – С. 14-18.

57. Геродот Дмитро. Плекання добрих традицій // Тризуб. – 1932. – № 32-33. – С. 18-22.

58. Геродот Дм. На порозі 1926 року (Лист із Букарешту) // Тризуб. – 1926. – № 17. – С. 11-13.

59. Хроніка. З життя еміграції. Д. Г. В Румунії // Тризуб. – 1933. – № 2-3. – С. 31-32.

60. Хроніка. З життя еміграції. Д. Г. В Румунії // Тризуб. – 1938. – № 6. – С. 24-25.

61. Геродот Дм. Після стрілів в Парижі (Лист з Букарешту) // Тризуб. – 1926. – № 35-36. – С. 44-46.

62. Геродот Дм. Після смерти С. В. Петлюри // Тризуб. – 1926. – № 41. – С. 16-17.

63. Геродот Дм. Шабаш катів // Тризуб. – 1927. – № 45. – С. 18-21.

64. Геродот Дмитро. Єдиною своєю силою // Тризуб. – 1928. – № 4-5. – С. 28-31.

65. Геродот Дмитро. Дух Симона Петлюри (До другої річниці трагічної смерті) // Тризуб. – 1928. – № 20-21. – С. 26-29.

66. Геродот Дмитро. Сумні роковини в Румунії // Тризуб. – 1928. – № 22-23. – С. 24-26.

67. Неодля Д. Під прапором української державности (З нагоди 10-ти-літнього існування Комітету імені Симона Петлюри в Румунії) // Тризуб. – 1937. – № 7-8. – С. 25-28; № 10. – С. 20-23; № 12. – С. 12-14.

68. Хроніка. З життя еміграції. (Українтаг). В Румунії // Тризуб. – 1926. – № 13. – С. 25.

69. Геродот Дм. Філія українського товариства Ліги Націй // Тризуб. – 1926. – № 22. – С. 16-20.

70. Хроніка. З життя еміграції. Д. Г. В Румунії // Тризуб. – 1934. – № 29-30. – С. 22-23.

71. Геродот Дмитро. З подорожі В. Сальського // Тризуб. – 1931. – № 37. – С. 13-17.

72. Д. Г. Подорож проф. О. Шульгина // Тризуб. – 1932. – № 48. – С. 15-17.

73. Хроніка. З життя еміграції. Геродот Дмитро. В Румунії // Тризуб. – 1928. – № 36. – С. 28-30.

74. Хроніка. З життя еміграції. Д. Г. В Румунії // Тризуб. – 1933. – № 1. – С. 29-30.

75. Геродот Дмитро. Розбрат в партії большевиків // Тризуб. – 1928. – № 48-49. – С. 3-5.
76. Геродот Дмитро. До гори ногами // Тризуб. – 1940. – № 11-12. – С. 12-16.
77. Хроніка. Чужа преса про Україну. Д.Г. Румунська преса про Україну // Тризуб. – 1926. – № 19. – С. 29-30.
78. Геродот Дмитро. Завтра мусить бути інакше // Тризуб. – 1930. – № 35. – С. 22-27.
79. Д.Г. Чужоземна преса й Совіти // Тризуб. – 1931. – № 43. – С. 18-21.
80. Геродот Дмитро. Україна та преса в Румунії // Тризуб. – 1932. – № 12. – С. 31-32.
81. Геродот Дмитро. Не в конференціях сила // Тризуб. – 1925. – № 6. – С. 15-18.
82. Геродот Дм. Преса Румунії про убивство С.В. Петлюри // Тризуб. – 1926. – № 37-38. – С. 15-18.
83. Тутешній. Румунська преса про убивство С.В. Петлюри // Тризуб. – 1926. – № 42. – С. 22-25.
84. Д.Г. З Румунської преси // Тризуб. – 1930. – № 34. – С. 22-24.
85. Геродот Дмитро. Дух Симона Петлюри (До другої річниці трагічної смерті) // Тризуб. – 1928. – № 20-21. – С. 26-29.
86. Д.Г. Теоретики та практики // Тризуб. – 1926. – № 42. – С. 2-8.
87. Хроніка. З життя еміграції. В Румунії. Геродот Дм. З того боку // Тризуб. – 1926. – № 14. – С. 26-27.
88. Геродот Дмитро. З України про Україну // Тризуб. – 1930. – № 37. – С. 19-23.
89. Геродот Дмитро. З України // Тризуб. – 1930. – № 38. – С. 17-22.
90. Геродот Дмитро. Лист з Румунії // Тризуб. – 1931. – № 43. – С. 22-24.
91. Власенко В.М. Проблема Голодомору 1932–1933 рр. в Україні на сторінках паризького «Тризуна» // Сумська старовина. – 2007. – № XXI-XXII. – С. 176-194.
92. Геродот Дмитро. На окупованій Москвою Україні // Тризуб. – 1936. – № 42. – С. 4-6; № 43-44. – С. 8-10.
93. Геродот Дмитро. З берегів Дністра // Тризуб. – 1932. – № 42. – С. 4-9; № 43. – С. 10-18; 1933. – № 2-3. – С. 10-15; 1933. – № 8. – С. 10-15.
94. Геродот Дмитро. Хроніка. З життя еміграції. Трагедія втікачів з України // Тризуб. – 1933. – № 21-22. – С. 27-29.
95. Геродот Дмитро. Хроніка. З життя еміграції. З трагедій на Дністрі // Тризуб. – 1933. – № 25. – С. 28-30.
96. Жах на Дністрі та українська політична еміграція в Румунії [відозва-протест] // Тризуб. – 1932. – № 17. – С. 2-5.
97. Г. Большевики при роботі (Лист із Румунії) // Тризуб. – 1935. – № 41. – С. 14-16.

98. Геродот Дмитро. В новій Румунії (Лист із Букаренгу) // Тризуб. – 1929. – № 1-2. – С. 26-29.

99. Геродот Дмитро. Лист із Румунії (Національно-Селянська партія в Румунії) // Тризуб. – 1936. – № 41. – С. 7-9.